

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

DUMINICA A 34-A DUPĂ RUSALII (a Întoarcerii Fiului risipitor)

SF. SFINȚIȚI MC. PAMFIL PREOTUL
ȘI VALENT DIACONUL; SF. IER. FLAVIAN,
ĂRHIIEPISCOPII CONSTANTINOPOLULUI

Evangelhia de azi ne pune în față o altă pildă, cea a fiului risipitor, ne arată cât de mare este iubirea lui Dumnezeu pentru omul păcătos. Fiul risipitor, care, după ce îndelung a rătăcit în țara păcatului, flămând și zdrențuros, se hotărăște să vină acasă.

Tatăl din Evanghelie, care-L închipuie pe Dumnezeu îndurător, își primește fiul cu mare bucurie. Din pildă se vede clar că orice întoarcere de pe calea cea lată a păcatului este posibilă. Când păcătosul se căiește din adâncul inimii sale și se trezește din somnul fărădelegii, el este iertat de Tatăl ceresc.

Astfel, își recâștigă cinstea cea dintâi, dreptul de fiu al lui Dumnezeu și al Bisericii.

Am început de duminica trecută urcușul spre Înviere. Așadar, și această Evanghelie de astăzi, ca și cea din Duminica trecută, ne pregătește sufletul și trupul nostru pentru nevoia Sfântului și Marelui Post. Dacă din Evanghelia din Duminica precedentă am înțeles importanța covârșitoare a smereniei, din cea de azi luăm aminte la păcatul cel urât al desfrânării și la puterea mântuitoare a pocăinței.

Pe scurt, versetele Evangheliei de la Luca (cap.15, 11-32) ne spun așa: un om cu stare avea doi fii. Fiul cel mic își cere partea din averea tatălui și pleacă cu ea în țări îndepărtate. Acolo își cheltuie repede averea - agonisita de o viață a tatălui - în desfrânări. Ca să poată supraviețui, are grijă de porcii unui localnic. O slujbă ingrată, care nici măcar nu-i aduce pe masă hrana zilnică. Văzând cât de mult a decăzut, la limita

ÎNTOARCEREA FIILOR RISIPITORI

puterilor, se îmbărbătează și pornește spre casa tatălui său, nădăjduind ca măcar să-l pună împreună cu argații săi. Ajunge acasă și este primit cu multă bucurie de tatăl său. Ca într-o spovedanie, îi mărturisește tatălui: „Tată, am greșit la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău.” Tatăl dă poruncă să fie îmbrăcat cu hainele bune, să i se pună inel pe deget și să se taie vițelul cel îngrășat pentru a face un ospăț pe cinste. Când însă se întoarce fiul cel mare de la câmp, văzând ce petrecere mare i se face fratelui hoinar, îi reproșează cu amărăciune tatălui că el a fost mereu alături de părintele său, nu i-a ieșit din cuvânt, și el niciodată nu i-a dat măcar un ied să se vesească cu prietenii săi. Iar tatăl îi răspunde: „Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt. Trebuie însă să ne veselim și să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat.”

Această parabolă poate fi interpretată

în dublă cheie. Omul cu cei doi fii este conștiința noastră. Trupul este asemănat aici cu feciorul cel mai tânăr, pentru că este mai slab și mai înclinat spre păcat. Iar sufletul este fiul cel mai mare, ca cel ce este mai statornic în fapta bună și mai ascultător de Dumnezeu.

Trupul stăpânit de patimi adesea își cere de la conștiință partea sa de avuție ca apoi să o risipească în plăceri. Vrea libertate, bani, haine, mâncăruri bune, vin, distracții ticăloase. Odată slobozit de frâul conștiinței, trupul se înstrăinează în țara cea depărtată de Dumnezeu a desfrânării, uitând de fratele său mai mare – sufletul și de stăpânul său – conștiința. Acolo își irosește el toate darurile sale cele firești: sănătatea, tinerețea, averile, anii cei frumoși, libertatea. Acolo cade el în grea foamete, adică în cumplite boli trupești, în sărăcie, în lipsă și la urmă în deznădejde. Acolo se face cu totul rob al satanei, care îl pune paznic peste porci, adică peste toate păcatele cele dobitocești și îl

silește să tragă și pe alții într-o cădere grea ca aceasta. Căci un păcat trupesc odată săvârșit, atrage după sine și altele, mult mai cumplite.

Pe de altă parte, tatăl iubitor îl închipuie pe Tatăl ceresc care își așteaptă fiii păcătoși să se întoarcă la El. Plângându-și păcatele, regretând viața desfrânată, fiul pierdut găsește milă la tatăl său și este iertat de purtarea ticăloasă pe care a avut-o.

Bucuria supremă a părintelui față de fiul care se reîntoarce la el se manifestă prin aducerea vițelului cel îngrașat spre junghiere. Este o referință la jertfa și moartea pe cruce a Mântuitorului Hristos pentru mântuirea noastră. De atunci El Se oferă în iubire ca „Pâinea cea vie, Care S-a

coborât din cer” (Ioan 6, 51).

Scena fiului risipitor și a întoarcerii lui este emoționantă, fiindcă este singurul moment în Sfânta Scriptură unde Dumnezeu este zugrăvit alergând. Această scenă este menită să ne arate că atunci când facem un pas să ne întoarcem la Dumnezeu, după ce am păcătuit, El aleargă să ne întâmpine pe noi, să ne cuprindă în „brațele părintești” ale iubirii Sale îndurătoare.

Să părăsim și noi mândria sufletului și dezmierea trupului nostru. Să trăim o viață nouă, curată, pașnică și evlavioasă. Noi suntem temple ale Duhului Sfânt, să nu ne facem temple ale desfrânării (I Cor.6, 19). Sunt destui părinți fără copii, familii devastate, leagăne goale, tineri fără povățuitori,

copii fără mame și mame fără bucurii! Sunt destui oameni care zac în tot felul de desfrânări. Noi să nu fim așa! Sculați-vă deci să mergem la Hristos. Să venim la El prin post, să-L îmblânzim prin rugăciuni, spovedanii, metanii, lacrimi. Să cădem la picioarele Lui și să zicem: „Tată, greșit-am la cer și înaintea Ta”. Iar El, ca un Părinte bun, ne va primi, va rupe zapisul păcatelor noastre, ne va îmbrăca în haină albă și va pune inel de aur în mâna noastră, ca semn al împăcării. Mai presus de toate, va intra cu noi în Biserica Sa, ne va hrăni cu Trupul Său și se va bucura negrăit cu tot cerul și pământul, pentru că morți am fost și am înviat, pierduți eram și am fost aflați. Amin! ❖

Diacon Cristian Filiuță

UN PUSTNIC ÎN OBȘTE

**În memoria celor mai mulți dintre noi Părintele Petroniu Tănase
a rămas ca starețul care a revigorat viața monahală
de la Schitul românesc Prodromu din Athos. Călugăr desăvârșit, mare duhovnic
și stareț iscusit, a plecat la Domnul la 22 februarie 2011.**

perioada interbelică, ca secretar al Patriarhului Nicodim, Părintele Petroniu își leagă viețuirea monahală de Mănăstirile Antim, Neamț, Slatina și Sihăstria, pentru a-și petrece ultimii treizeci și trei de ani ca viețuitor și stareț al Schitului românesc Prodromu de la Sfântul Munte. Este greu să-l caracterizeze ceva în puține cuvinte. Imaginea pe care i-o păstrez este aceea a unei personalități bisericesti și monahale puternice și bine conturate, dar ascunsă, necunoscută îndeajuns, din pricina discreției și a smereniei sale. [...] Vorbea puțin cu oamenii, cum avea să-mi mărturisescă părintele Iulian, dar vorbea mult cu Dumnezeu. Stătea puțin printre oameni și numai atunci când programul mănăstiresc o cerea: la biserică și la trapeză, la cancelarie. În rest fie se retrăgea în chilia sa, unde nu pătrundea nimeni, fie din nou se retrăgea la ascultările sale singuratic. A fost un pustnic, deși a trăit în obște. A fost un pustnic în obște.

Părintele Petroniu a fost un monah robust, dedicat cu prioritate nevoițelor monahale până la sfârșit. A făcut acest lucru o viață întreagă, cu o hotărâre și o consecvență greu de închipuit. Deși provocat să se ocupe de problemele administrative, ca stareț al Schitului, nu a făcut nici cel mai mic compromis în ceea ce privește nevoițele sale monahale. Încercând să schițez portretul sau icoana dânsului, aș reține ca o primă trăsătură caracteristică rigoarea niciodată

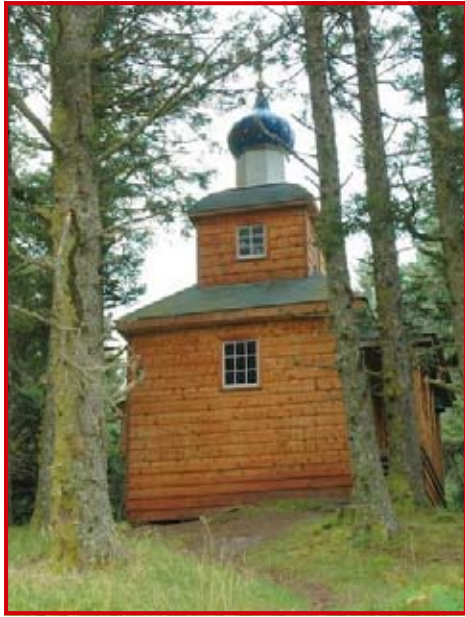
ezitantă sau împuținată cu care și-a împlinit datoriile sale creștinești și monahale, rigoare care se întipărise și pe chipul său, desenat de linii aspre și adânci, dar și în general în felul său de a fi, de a merge, de a vorbi, de a zâmbi etc. Spre apusul vieții acesteia pă-mântești ajunsese adus de spate, încovoiat bine, dar această imagine nu sugera gârbovire sau slăbiciune, ci actualiza într-o continuă reluare aplecarea trupului făcând metania mare. [...] Rigoarea aceasta privea în egală măsură somnul, hrana, petrecerea cu ceilalți frați sau cu închinătorii, treburile în grădina și gospodăria Schitului etc. Această rigoare personală se impunea cu asprime și în jurul dânsului. [...] Mănăstirea însăși luase chipul său în toate. Nevoițe la slujbe, stăruințe la ascultările de peste zi, tăcere, asprime la pravilă, lipsa bucuriei lumești, refuzul oricărei forme de confort și de relaxare. Peste toate o notă evidentă de austeritate, de simplitate, de modestie, de ariditate, în hainele lor, în curte, în chilii, la biserică, la trapeză, la veșmintele de slujbă etc. Va fi fost o pricină obiectivă și puținătatea mijloacelor materiale, nevoile mari ale Schitului într-o perioadă de restaurare a întregului complex mănăstiresc, dar cine l-a cunoscut pe Părintele Petroniu citește în această imagine a Schitului chipul monahismului românesc așa cum l-a înțeles și l-a dorit dânsul: smerit la față, dar închegat și robust în duh.” ❖

Câteva repere biografice: născut în anul 1914 în comuna Farcașa, județul Neamț, s-a călugărit de tânăr în Mănăstirea Neamț. Mai târziu a fost trimis la București, a făcut studii de teologie dar și de matematică și filosofie, trăind în obștea mănăstirii Antim, unde va pune în bună rânduială biblioteca mănăstirii. Prin anii '40 a fost funcționar la Cancelaria Sfântului Sinod. A făcut parte din gruparea Rugul Aprins. În anul 1978, a ajuns la Schitul Prodromu cu un grup de monahi trimiși din țară să întărească obștea și să revigoreze viața monastică de aici. În anul 1984 este ales stareț. A renunțat la stăreție la începutul anului 2011 din cauza vârstei înaintate.

Părintele profesor Constantin Coman îi face Părintelui Petroniu un portret foarte frumos (în cartea „Părintele Petroniu de la Prodromu”): „Prezent în viața Bisericii românești, încă din

CRUCEA LUI HRISTOS - NEVOINȚA MONAHALĂ SAU DULCEA POVARĂ A CĂSNICIEI

Suntem aproape de a ne lepăda tradițiile, din păcate, într-un moment în care am primit deja cu brațele deschise și le promovăm intens pe cele occidentale, mai ales pe cele ale americanilor. Le cunoașteți și dumneavoastră care sunt. Generația care este în curs de dezvoltare aspiră la visul american, în contrast cu unii de acolo, care poate au un confort material sau social, dar tânjesc după Hristos, după Sens.

În chip binecuvântat, pe o insulă pustie și fără multe facilități ale vieții moderne, în Alaska, maica Nina este stăreța mănăstirii Sfântului Nil Sorski. Acum una dintre cele patru monahii ale obștii schitului, ea a descoperit Ortodoxia după ce a trecut de prima tinerețe, deși sufletul său pustiit de deșertăciunile lumii Îl căuta pe Hristos încă din anii facultății.

Maica Nina a crescut într-o familie destrămată - mama și tatăl ei au divorțat; crescând doar cu mama și cu o soră mai mare în San Diego, orașul în care a trăit și Părintele Serafim Rose. Povestește ea că nu a primit o educație religioasă, mai mult decât atât, nu prea a avut contact cu biserica.

„Pe zi ce trecea eram tot mai nefericită și mai nemulțumită de starea în care mă aflam... Deși pe atunci nu-mi dădeam cu adevărat seama, totuși simțeam că trebuie să fie o cale care să-mi aducă pacea și liniștea în suflet. Într-o zi m-am privit în oglindă și mi s-a părut că-mi dispăruse complet lumina din ochi. În acel moment am simțit o stare de disperare, m-am așezat în genunchi și m-am rugat: «Dumnezeule, dacă ești, te rog, arată-mi calea pe care trebuie să merg!»

- Nu știam dacă există, deși în adâncul inimii mele Îl simțeam. Era

Pentru mulți dintre tinerii din zilele noastre există o fascinație destul de mare față de cultura și viața din America.

ceva acolo care-mi spunea că există Dumnezeu. Dar nu era o convingere care să mă stăpânească cu totul.”

Maica explică prin cuvinte emoționante și cutremurătoare, cât de mult i s-a schimbat viața după ce L-a cunoscut pe Hristos. Ea crescuse într-o societate secularizată și materialistă, a fost învățată să trăiască în belșug, fără să i se refuze sau să îi lipsească ceva din punct de vedere material.

„După ce-am trăit câțiva ani felul ăsta de viață și după ce-am experimentat puțin din așa-zisa libertate, sufletul meu a înțeles că murea. Nu mă simțeam liberă... eram atât de nefericită! ... Cumva, am știut atunci, în sinea mea, că singura cale de a schimba lumea era să mă schimb pe mine însămi.

Și așa am ajuns la rugăciunea în genunchi către Dumnezeu, iar prin această rugăciune mi s-a schimbat viața.”

Într-o permanentă convertire la adevărata credință, maica Nina a descoperit hrana de care avea nevoie sufletul ei prin trăirea vieții călugărești într-o insulă pustie din America. Nu în America pe care o cunoaștem din filme însăși.

Cuvintele maicii mi-au adus aminte de un reportaj Secvențe TRINITAS, de acum 2-3 ani, despre viața unei familii nou formate, familie trăitoare și profund ortodoxă.

„Toată viața am tânjit după Hristos fără ca eu să știu!” spunea cu lacrimi în glas Andreea Cojoc. Ea este o fostă dansatoare, iar soțul ei, Rareș, este multiplu campion național la dans sportiv.

Cei doi ne povestesc în interviul respectiv faptul că au avut și ei o viață obișnuită pentru tinerii de astăzi, în

duhul societății de consum. Nu îi cunosc personal, dar dragostea și mărturisirea lor curate m-au marcat la viziunea poveștii lor și am revenit la ea din acest motiv.

Andreea spune că pe ea a schimbat-o definitiv pierderea tatălui ei. A cerut de la Dumnezeu o zi în plus cu el, promițând să își dedice restul vieții Lui. Cu vocea gătită de emoție, Îi mulțumește pentru că a primit încă 4.

Apoi, în acele momente a început să își pună întrebări și să caute răspunsuri. Și le-a găsit în Noul Testament, punând temelie astfel apropierea de Biserică, la fel cum s-a întâmplat și pentru mine.

Despre căsătorie vorbește cu înțelepciune - la fel de tânărul ei soț, Rareș. El mărturisește că este cu adevărat o cruce, de pe care nu trebuie să ne dăm jos, nădăjduind la bucuria Învierii și la Împărăția Lui Dumnezeu.

M-am regăsit și în cuvintele lor de recunoștință față de Sfântul Nectarie, Sfântul Fanurie și Sfântul Mina, printre alții, de la care au primit degrabă ajutor. Am primit și eu ajutorul sfinților pomeniți, care ne-au arătat darul facerii de minuni mie și familiei mele.

Am dorit să vorbesc despre cele două modele atât de diferite de viață duhovnicească pentru a le pune în oglindă și a sublinia lucrarea individuală pe care ne-o pregătește Dumnezeu.

De la viața pe o insulă pustie din America, la regăsirea Ortodoxiei tradițional românească, maica Nina de la Schitul Sfântului Nil Sorski și familia Cojoc sunt în aceeași căutare neobosită a Lui Hristos. ❖

Florinela Ivașcă

Priveghere de toată noaptea

În noaptea de 28 spre 29 februarie 2020, când îi sărbătorim pe Sfinții Cuvioși Ioan Casian și Gherman din Dobrogea, și când în calendar avem Sâmbăta Sfinților Cuvioși, biserica Șerban Vodă ne cheamă să ne asemănăm sfinților cuvioși din toate timpurile și să petrecem împreună o noapte în rugăciune și priveghere. Și să-i chemăm alături de noi pe toți Sfinții Cuvioși, ca ocrotitori și îndrumători ai noștri pe calea credinței.

PROGRAMUL BISERICII ȘERBAN VODĂ ÎN PERIOADA 16-23 FEBRUARIE 2020

ZIUA	ORA	SLUJBE/activități
Duminică 16.02	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica a 34-a după Rusalii (a Întoarcerii Fiului risipitor) - Utrenia, Sf. Liturghie
Miercuri 19.02	07 ³⁰ -09 ³⁰	Sf. Liturghie
	17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	- Sf. Maslu
Vineri 21.02	07 ³⁰ -09 ³⁰	Sf. Liturghie
	17 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Vecernie, Acatist
Sâmbătă 22.02	06 ⁰⁰ -10 ³⁰	Sf. Liturghie, Parastas cu pomenirea celor adormiți - Sâmbăta morților - Moșii de iarnă
	18 ⁰⁰ -18 ³⁰	- Vecernie
Duminică 23.02	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica Înfrișătoarei Judecăți (a Lăsutului sec de carne) - Utrenia, Sf. Liturghie

SÂMBĂTA MORTILOR – MOȘII DE IARNĂ

Sâmbătă, 22 februarie 2020,

Biserica Ortodoxă face pomenirea celor trecuți la cele veșnice.

Această sâmbătă este cunoscută în popor sub denumirea „Moșii de iarnă”.

Biserica îi pomenește pe cei morți, pentru că moartea nu este sfârșitul existenței omului. De aceea, Biserica îi numește pe cei trecuți în viața de dincolo „adormiți”, termen care are înțelesul de stare din care te poți trezi.

Mai mult, Biserica nu vorbește de trecere într-o stare de „neființă” - așa cum tot mai mult auzim în zilele noastre! – ci de trecere dintr-un mod de existență în alt mod de existență. Mântuitorul, când ajunge în casa lui Iair a cărui fiică de numai 12 ani murise, spune: „Nu plângeți; n-a murit, ci doarme” (Luca 8, 52).

Moșii desemnează persoanele din neamul nostru mutate în veșnicie pentru care se fac rugăciuni de mijlocire. Despre rugăciunile pentru cei morți, Sf. Ioan Gură de Aur spunea: „Să ne rugăm pentru cei morți, iar dacă cel mort este păcătos, să i se dezlege păcatele, iar dacă este un drept, să câștige prinos de plată și să mijlocească la Dumnezeu pentru noi”. Într-o rugăciune din Liturgia Sf. Vasile cel Mare, preotul îi cere lui Dumnezeu să-i pomenească în ceruri pe cei pomeniți de el, nominal, la Proscomidie, și adaugă: „Iar pe cei pe care nu i-am pomedit, din neștiință sau uitare, sau pentru mulțimea numelor, Tu însuși îi pomenește, Dumnezeule, Cel ce știi vârsta și numirea fiecăruia, Cel ce pe fiecare îl știi din păntecele maicii lui.”

Pomenirea celor adormiți se face din timpuri apostolice

Rugăciuni pentru cei morți se făceau și în primele Biserici din Alexandria, Cartagina, Constantinopol sau Milan. Din toate vechile Liturghii - ale Sf. Iacob, fratele Domnului, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Ioan Gură de Aur sau Sf. Grigorie - precum și în altele, cum ar fi cele orientale, nu există nici una în care să nu găsim în cuprinsul ei și rugăciuni pentru cei adormiți.

În Liturgia Sf. Apostol Iacob sunt prezente atât rugăciunile pentru cei vii, cât și pentru cei adormiți: „Doamne, Dumnezeul duhurilor și al trupurilor, adu-ți aminte de toți dreptii de care ne-am adus aminte și de (cei) care nu ne-am adus aminte, de la Abel până în ziua cea de astăzi. Dă-le lor odihnă în lăcașurile cerești ale Împărăției Tale, în desfătările raiului, în sânul lui Avraam, al lui Isac și al lui Iacov, sfinții noștri părinți, acolo

unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, unde strălucește totdeauna lumina feței tale”.

În Liturgia Sf. Vasile cel Mare întâlnim această rugăciune: „Adu-ți aminte, Doamne, de cei ce au adormit întru nădejdea învierii și a vieții veșnice”, îndemnându-ne să ne rugăm „pentru odihna și iertarea sufletelor lor în loc luminat unde nu e întristare, nici suspin, dă-le Doamne odihnă unde strălucește lumina feței Tale”.

În Liturgia Sf. Ioan Gură de Aur, rugăciunea pentru morți se repetă de trei ori. El îi învață pe credincioșii săi să se roage pentru cei adormiți, arătând binefacerea acestei rugăciuni, „atât pentru cei vii, cât și pentru cei morți”. Și tot Sf. Ioan Gură de Aur ne îndeamnă „Nu numai că nu trebuie să plângem sau să ne întristăm de moartea celor dragi, ci, mai mult trebuie să plângem nu moartea lor, ci păcatele pe care aceștia le-au făcut”.

În cultul liturgic sunt dedicate anumite zile pentru pomenirea morților

Biserica Ortodoxă a consacrat pentru pomenirea generală a morților o zi liturgică pe săptămână, și anume sâmbăta, pentru că aceasta este ziua în care Hristos a stat cu trupul în mormânt și cu sufletul în iad spre eliberarea dreptilor răposați. Două dintre sâmbetele din cursul anului bisericesc sunt consacrate în chip special, în toate Bisericile Ortodoxe, pomenirii generale a morților, prin cântări și rugăciuni înscrise în rânduiala de slujbă: sâmbăta dinaintea Duminicii lăsatului sec de carne (a Înfricoșătoarei Judecăți) și sâmbăta dinaintea Duminicii Pogorării Duhului Sfânt.

Ambele zile poartă în popor și denumirea de Moși (de iarnă și de vară),

pentru că în ele facem pomenire pentru părinții, moșii și strămoșii noștri cei adormiți.

La Moșii de iarnă facem pomenirea morților, pentru că a doua zi, Duminică, Biserica ne amintește de a doua venire a Domnului și de Înfricoșătoarea Judecată. De aceea, pentru că mulți dintre dreptii Vechiului Testament au adormit fără să vadă pe Mântuitorul făgăduit și așteptat, iar mulți dintre creștini au murit pe neașteptate și fără pregătirea sau fără pocăința necesară, Biserica face mijlocire pentru toți aceștia, ca să se bucure de fericirea veșnică.

Importanța Sfintei Liturghii

Slujba Parastasului pentru cei adormiți se oficiază în fiecare biserică după Sfânta Liturghie. La Sfânta Liturghie preotul scoate miride (părțile) din prescură, pentru vii și morți, care sunt așezate pe Sfântul Disc, alături de Agneț - partea din prescură care reprezintă pe Hristos, ca dragostea Lui să se reverse și asupra lor. În timpul Sfintei Liturghii, Agnețul se preface în Trupul și Sângele Domnului, iar miridele - care îi reprezintă pe cei pomeniți - participă la sfințenie prin prezența lor alături de Trupul lui Hristos de pe Sfântul Disc.

Așadar să nu uităm că pentru sufletele celor dragi ai noștri, plecați la Domnul, cea mai importantă este pomenirea lor la Sfânta Liturghie. Și aceasta nu numai în Sâmbetele consacrate celor adormiți, ci la fiecare Sfântă Liturghie din cursul anului. Cu cât noi participăm mai des la Sfânta Liturghie în duminici și sărbători și îi pomem pe cei adormiți în pomelnicul cu vii și adormiți pe care îl dăm la Altar, cu atât mai mult aducem sufletul în comuniune cu Hristos în Sfântul Potir. ❖